

ת"פ 23236/11/10 - מדינת ישראל נגד איתן כוכבי

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 23236-11-10 מדינת ישראל נ' כוכבי

בפני המאשימה
כב' השופטת רבקה גלט
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד פורטנוי
נגד
הנאשם
איתן כוכבי

ע"י ב"כ עו"ד בר עוז

החלטה

עניינה של החלטה זו בטענת הנאשם כי לא הוכחה אשמתו אף לכאורה, ועל כן על בית המשפט לזכותו מן העבירות, מבלי לחייבו להשיב לאשמה.

להלן אסקור את הראיות והטיעונים שהושמעו, ולאחר מכן, יגיע פרק ההכרעה.

האישום והשתלשלות ההליך:

א. על פי עובדות כתב האישום המקורי, בתאריך 3.5.09, בשעות הבוקר, הגיע הנאשם לבית משפט השלום ברחובות, לדיון בפני כב' הרשמת גרינוולד. במהלך הדיון הורתה הרשמת לנאשם לצאת מן האולם, ומשסירב, הורתה למשמר בתי המשפט להוציאו ולהרחיקו מבניין בית המשפט. באותו מעמד הפריע הנאשם למאבטח המשמר רודיטי בכך שסירב לצאת מן הבניין, ובהמשך ניאות לצאת, אך המשך להפריע למאבטחים בכך שמדי פעם פתח את דלת הכניסה, נכנס וצעק: "מה, היא דפוקה? מה, היא חולה?" כשהוא מתכוון לרשמת.

בהמשך הגיע הנאשם לבניין ההוצל"פ הסמוך והעליב את מאבטח המשמר נדב, בכך שאמר לו "דרדס" "ילד" ואמר לו כי "יעוף לו מהעיניים", דיבר בקול רם והפריע למהלך עבודת המאבטחים.

בהמשך עוכב הנאשם על ידי רודיטי והובא לבית המשפט. הנאשם הפריע לרודיטי בכך שצעק לעברו "מי אתם בכלל, אין לכם סמכות, זה לא קרה בבית משפט". הנאשם החל ללכת לכיוון היציאה מבית המשפט וסירב לדרישת המאבטחים כי ימתין להגעת המשטרה.

עמוד 1

בהמשך נעצר הנאשם על ידי המאבטחים והתנגד לכבילתו. הנאשם תקף את רודיטי וזילברמן, מאבטחי המשמר, בכך שדחף אותם במטרה לצאת מבית המשפט. הנאשם איים על רודיטי: "אני אראה לך מה זה, אני מקווה שהרווחת הרבה כסף אתה לא יודע עם מי התעסקת.

בגין כל אלה, הואשם הנאשם בעבירות של הפרעה לעובד ציבור, העלבת עובד ציבור, תקיפת עובד ציבור ואיומים.

ב. הנאשם מסר תשובתו לאישום עוד בטרם היה מיוצג, ולפיה כל עניינו של התיק בעלילה שיזמה נגד הרשמת גרינוולד, שניהלה דיון בדלתיים סגורות ללא סמכות, ואסור היה לה להוציאו מן האולם. מיד כשהורתה, יצא מן האולם. הנאשם לא אמר את המילה "דרדס", אך אמר "ילד לך מפה אין לך סמכות לדבר איתי, כי זה מחוץ לבית משפט" כמו כן, אמר לו "תעוף לי מהעיניים, אין לך סמכות פה אצלי, לך מפה". הנאשם לא הפריע. בהוצל"פ, 3 מאבטחים התנפלו עליו וגררו אותו לבית המשפט, ללא סמכות. הוא לא סירב להמתין לניידת, ואמר שיגיש על זה תלונה. גם אמר להם "אני מקווה שחסכתם הרבה כסף כי אני אקח הרבה כסף פיזיים". כשגררו אותו, לא התנגד, הוא בן 60, ולא התנגד גם לכבילה. המאבטח שבר את משקפיו. לסיום חזר הנאשם ואמר שברור לו כי כל התיק הוא פרי יוזמתה של הרשמת, וכי הוא ידאג שבתום ההליך הזה כבר לא תהיה עליה גלימה יותר.

ג. בהמשך לאמור, מונה סניגור מן הסנגוריה הציבורית, לייצג את הנאשם, והתיק נקבע לשמיעת הוכחות.

ד. בפתח ישיבת ההוכחות טען ב"כ הנאשם כי הסעיף המתייחס לעבירה של העלבת עובד ציבור בכתב האישום, אינו מגלה עבירה, בהתאם להלכת אונגרפלד. בתשובה הודיע ב"כ התביעה כי התביעה חוזרת בה מאישום בעבירה זו, והיא נמחקה מכתב האישום. לאחר זאת, נשמעו ראיות התביעה.

ראיות התביעה בתמצית:

א. הוגש בהסכמה דו"פ שרשם רס"מ נחמיה שמשון (ת/1) ולפיו הגיע לבית המשפט והבחין בכניסה, צמוד לדלת הכניסה בצידה החיצוני, ב-3 מאבטחים כשהם מרתקים אדם לרצפה וכובלים אותו. לשאלתו מה אירע השיבו המאבטחים כי האדם עוכב בגין העלבת עובד ציבור וסירב לעיכוב, על כן נעצר. החשוד טען שמעצרו אינו חוקי. המאבטחים סירבו להגיש תלונה וביקשו להסתפק בדו"פ שלהם, אך על פי הוראות שקיבל, לא עוכב החשוד בשל העדר תלונה, והשוטר עזב את המקום.

ב. הוגש בהסכמה פרוטוקול הדיון מיום האירוע, בפני כב' הרשמת (כתוארה אז) גרינוולד (ת/2), בו נרשם: "בית המשפט: אני מורה למר כוכבי איתן לצאת מן האולם. בית המשפט מורה למשמר בתי המשפט להוציא את מר כוכבי מהאולם ולהרחיקו מבניין בית המשפט."

ג. השוטר בוסי העיד כי גבה הודעת הנאשם תחת אזהרה, בגין העלבת עובד ציבור והתנגדות לעיכוב. הנאשם הראה לו את משקפיו השבורים.

ד. קצין המשמר רודיטי העיד שנקרא לאולם הרשמת והיא ביקשה להוציא את הנאשם. הנאשם סירב בתחילה ולאחר דין ודברים הצליחו לשכנעו לצאת, אך זה אירע די מהר. הוא הוצא אל מחוץ לבניין, אך בכל

כמה דקות פתח את הדלת והשמיע גידופים כמו "מה היא דפוקה?". הקריאות הללו לא מקובלות, שכן זה מעורר פרובוקציות, ולמרות זה, נמנעו ככל האפשר מלעכבו. כעבור כמה דקות, הנאשם הלך, אך הגיעה קריאה מההוצל"פ, לפיה הנאשם מקלל את המאבטח ששם ועושה בלגן. העד ניגש להוצל"פ, עיכב את הנאשם וביקש ממנו להתלוות אליו לבניין בית המשפט. הנוהג הוא לבקש ממעוכב קודם כל לצאת מהבניין כדי להפחית אפשרות להפרעה בפנים. השניים שבו לבית המשפט תוך שהנאשם טוען כי אין סמכות לעכבו, ואינו משתכנע למרות שהוצגו תעודות המשמר בפניו. הנאשם רצה לעזוב את הבניין ונאמר לו שאינו יכול לעזוב עד שתגיע ניידת משטרה. הוא התחיל להשתולל וניסה לצאת. העד החזיק בדלת על מנת למנוע מכך, והנאשם תפס את ידו, ודחף אותו. או אז, השתלטו עליו ועצרו אותו. הנאשם גם איים עליו כשעוכב, שיראה לו מה זה, "אני מקווה שחסכת הרבה כסף, אתה לא יודע עם מי התעסקת". המרחק בין בניין ההוצל"פ לבניין בית המשפט הוא כ-50 מ' והמשמר מאבטח גם את ההוצל"פ.

ה. קצינת המשמר טאוב תיארה את האירוע בקווים כלליים בלבד, ומסרה כי אינה זוכרת אותו לפרטיו, בשל חלוף הזמן. מן הדו"ח שרשמה (נ/3) עולים פרטים המשתלבים עם עדות רודיטי.

ו. קצין המשמר זילברמן העיד כי הגיע לאולם הרשמת לפי קריאתה. הנאשם התלהם וצעק וקילל את כב' הרשמת. בהמשך לכך הנאשם עזב, אך הגיעה קריאה מההוצל"פ, בעקבותיה פעלו מול הנאשם. תוכן תיאורו את האירוע דומה לתיאורו של רודיטי. בנוסף, העד השיב בח"נ, כי בשעה שהוצגה לנאשם תעודת המשמר, לאחר שעוכב בהוצל"פ, היה זה כשעמד ביחד עם המאבטח מחוץ לדלת בית המשפט, במרחק של מטר אחד מן הדלת, ברחבת הכניסה.

ז. קצין המשמר נדב, העיד כי כשהגיע הנאשם להוצל"פ, דיבר שם בקול רם והוא ביקש שינמיך את קולו. הנאשם החל להתלהם ולקלל והפריע לסדר. המילים הזכורות לעד הן "דרדס, תעוף לי מהעיניים". כשהבין שאין לו עם מי לדבר, קרא לעזרת קצין המתקן. בהמשך, עוכב הנאשם, והעד סייע במעצרו כשהתנגד לעיכוב. בח"נ נשאל העד האם לאחר שהנאשם דיבר בקול רם, העלבתו בידי הנאשם היתה העילה לכך שהזעיק את המאבטחים האחרים, והשיב בחיוב. לטענתו, הנאשם כינה אותו בכינויים שצוינו לעיל, מתוך זלזול, ובכוונה להעליב. העד גם עמד על דעתו כי רודיטי הודיע לנאשם את סיבת העיכוב. כשנשאל האם סיבת העיכוב ביתר פירוט היתה נעוצה בהפרעה של הנאשם או שמא בהעלבה מצידו, השיב: " זה היה כמו כדור שלג מתגלגל בגלל זה קראתי לשגי (רודיטי ר.ג.), הוא התחיל מילד, המשיך לדרדס, תעוף לי מהעיניים ופה הפסקתי את זה" (עמ' 49 ש' 3).

טענת הנאשם

הנאשם טוען כי לא הפריע למשמר בעת שהורתה הרשמת להוציאו, שהרי לפי עדות רודיטי "בהתחלה הוא סירב אבל לאחר דין ודברים יצא". לאחר שהוצא מן הבניין, אמנם פתח את הדלת בכל כמה דקות, וגידף, אך כעבור כמה דקות, הלך. רודיטי אמר שאינו יודע לומר האם הנאשם הפריע, אך זה לא מקובל לעשות דבר כזה. שני אנשי המשמר האחרים, זילברמן וטאוב לא העידו באופן שדי בו כדי לגבש ראיות לכאורה להפרעה.

בשלב השני, עיכבו של הנאשם היה בלתי חוקי, משלוש סיבות: ראשית, העיכוב היה מבוסס על החשד כי הנאשם

העליב את נדב, אך ביסוס זה קורס מרגע שחזרה בה התביעה מן האישום בעבירת העלבה. שנית, רודיטי לא מילא אחר אחד מתנאי העיכוב, בכך שלא הודיע לנאשם את סיבת העיכוב, כך עולה מעדותו בעמ' 29 ש' 4 לפרוטוקול. שלישית, העיכוב בוצע מחוץ לבניין בית המשפט ועל כן לא היו קציני משמר בתי המשפט, לבצעו, בהיותם בעלי סמכויות בתוך הבניין בלבד.

כיוון שהעיכוב היה בלתי חוקי, הרי קמה לנאשם הזכות להתנגד לו, תוך שימוש בכוח סביר, ועל כן נשמט הבסיס לעבירות של תקיפה ואיומים המיוחסות לו. הנאשם התנגד תוך שימוש בכוח סביר בלבד, הא ראייה שקציני המשמר לא נחבלו, ואילו דווקא משקפיו שלו, נשברו. גם האיומים היו בגדר ההתנגדות הסבירה לעיכוב, ולחילופין, אין המדובר באיומים, כיוון שהנאשם רק אמר שינקוט בהליכים משפטיים.

הכרעה

הלכה היא, כי על מנת לחייב את הנאשם להשיב לאשמה אין צורך בכך שתוכיח התביעה את האישום כולו, בראיות חזקות וברורות. להפך, הפסיקה קובעת כי בשלב של תום פרשת התביעה, די בכך שהציגה התביעה ראיות כלשהן, ואפילו קלושות, לכך שהנאשם ביצע את העבירות (ע"פ 405/80 מד"י נ' שדמי, פד"י ל"ד(2)757; קדמי, על סדר הדין בפלילים, 2009, חלק שני א' עמ' 1444).

נקבע כי אין צורך בכך שהתביעה תראה כי הובאו ראיות לעניין כל אחד מפרטי האישום, אלא די בכך שהובאו ראיות ליסודות המרכזיים שלו (ע"פ 732/76 מד"י נ' כחלון, פד"י ל"ב(1)170).

בשלב זה, גם אין בית המשפט בוחן את מהימנות הראיות שהובאו, ואינו בוחן אותן במבחן "הפנימי", כי אם במבחן "חיצוני" כמותי בלבד (בש"פ 825/98 מד"י נ' דחלה נ"ב(1)625).

בענייננו, מטעם התביעה העידו ארבעה קציני משמר בתי המשפט, וכולם תיארו את קורות האירוע, מי על פי זכרונו, ומי על פי הכלל בדבר הקפאת הזכירה שבעבר. מעדויותיהם עולה באופן חד משמעי כי הנאשם היה מעורב באירוע שבו נדרשו להוציאו מבניין בית המשפט על פי הוראת הרשמת גרינוולד, וכי השתלשלות העניינים כללה קריאות, דיבור בקול רם, גידופים ודברי חוצפה, מצד הנאשם. לפי עדות כולם הוביל האירוע לעיכובו, ובהמשך אף למעצרו.

הנאשם עצמו לא מכחיש כי התנגד לעיכוב, אלא שטענתו היא כי היה זה עיכוב בלתי חוקי. לטענה זו אשוב בהמשך.

לא ניתן לקבל את טענת הנאשם כי סירובו לעזוב את אולם הרשמת כבר בראשית האירוע, אינו מבסס עבירה. יש לזכור כי, כאמור, בשלב זה נבחנת אך ורק השאלה הפורמאלית, האם הובאו ראיות לכך שבוצעה הפרעה. זאת, להבדיל משאלת מהותה של אותה הפרעה, עצמתה, ומידת העניין הציבורי להרשיע בפלילים בגינה.

והנה, במבחן זה עומדת התביעה בנקל, שכן קציני המשמר העידו כי הנאשם סירב לעזוב את האולם, וניאות לעשות

כן, רק לאחר דין ודברים. בראיות אלה יש כדי ללמד על כי אירעה הפרעה, גם אם התמשכה על פני זמן קצר.

באותו אופן, לא ניתן לקבל את הטענה שפתיחת דלת בית המשפט בכל כמה דקות, לשם קריאת גידופים כלפי הרשמת, איננה מבססת עבירה. על התנהגות זו של הנאשם נשמעו עדויות ברורות, ואף אם יטען הנאשם כי המדובר בהפרעה מינורית ביותר, עדיין היא בגדר הפרעה, מבחינת יסודותיה של אותה עבירה, ודי בכך בשלב זה.

למעשה, די בקביעות האמורות, על מנת לשמוט את הבסיס מתחת לטענת הנאשם כי אין לחייבו להשיב לאשמה, שהרי כאמור, די בכך שהתביעה הביאה ראיות לעניין היסודות המרכזיים של האירוע.

רק לשם הזהירות, אבחן גם הטענות בדבר אי חוקיות העיכוב, והשלכותיו, אף כי לדעתי הן מצויות בגדר "בחינה פנימית" של הראיות, אשר כאמור, אין מקומה בשלב זה.

א. האם נמסרה לנאשם סיבת העיכוב?

אמנם מעדות רודיטי לא עולה באופן מפורש ופוזיטיבי כי הודיע לנאשם את סיבת עיכובו. יחד עם זאת, מעבר לעובדה שרודיטי לא נשאל באופן ישיר בעניין זה, הרי מעדות נדב עולה כי סיבת העיכוב נמסרה לנאשם (עמ' 48 ש' 11), מיד לפני ביצוע העיכוב. יש לציין כי נדב העיד כאמור, באופן וולונטארי ולא בתשובה לשאלה ישירה.

במצב זה, ולאור הרף הראייתי הנמוך יחסית, הנדרש בשלב זה, די בכך על מנת להדוף את הטענה.

ב. סמכותם של קציני המשמר לבצע עיכוב בלשכת הוצל"פ-

אינני מקבלת את טענת הנאשם לפיה היה על התביעה להביא ראיות לקיומה של סמכות שכזו, שכן המדובר בסוגיה משפטית מובהקת, והיא שאלת גבולות סמכות משמר בתי המשפט.

יש להבהיר כי סמכותו של משמר בתי המשפט, היא לערוך חיפוש ולהשתמש בסמכויות שוטר, כלפי באי בית המשפט, בתי דין, או "מקום אחר שבו מתקיימים הליכים משפטיים", זאת כאמור בהסמכה לפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכ"ט-1969, ילקוט הפרסומים 4279, כ"ח בשבט התשנ"ה, 29.1.1955 (להלן: ההסמכה). לדעתי, אין ספק שלשכת הוצל"פ, היא בגדר מקום שבו מתקיימים הליכים משפטיים, ועל כן אני דוחה את הטענה שלא היתה סמכות לפעול שם כנגד הנאשם.

ג. סמכותם של קציני המשמר לבצע עיכוב מחוץ לבניין בית המשפט-

אמנם על פי ההסמכה, לא נקבעו באופן מפורש, גבולותיה "הטריטוריאליים" של סמכות משמר בתי המשפט, כפי שנקבעו למשל, בעניין משמר הכנסת (ראו: חוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968,

סעיף 12).

בהעדר הוראת חיקוק מפורשת בעניין זה, ומאחר שלמיטב ידיעתי לא נדונה סוגיה זו בפסיקת בתי המשפט, אין מנוס מלבחון את הוראת ההסמכה ולפרש אותה, על פי לשונה, ובהתאם לכללי הפרשנות המקובלים, המחייבים מתן פרשנות תכליתית לדבר החקיקה (בג"ץ 7012/93 ח"כ יעקב שמאי נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו פ"ד מח(3) 25).

על פי לשון ההסמכה, עובדי הציבור שהוטל עליהם בידי ראש אגף הביטחון של הנהלת בתי המשפט לשמש כמאבטחים, יהיו בעלי סמכות לבצע חיפוש בגופם או בכליהם של באי בית המשפט על מנת למנוע הכנסה של כלי נשק לבית המשפט, וכן יהיו רשאים להשתמש בסמכויות שוטר, ככל הדרוש, עד לבוא שוטר.

לא קיים דבר חקיקה נוסף המסדיר את סמכויות משמר בתי המשפט.

באתר הרשות השופטת נכתב כי משמר בתי המשפט הוא "גוף האבטחה הממלכתי של מערכת בתי המשפט". ב"אמנת משמר בתי המשפט" (מופיעה באתר הרשות השופטת), נאמר:

מטרות "המשמר" הן לאפשר את קיומם של סדרי המשפט בישראל, להגן על השופטים בכל סדרי הדין וערכאות המשפט ולהבטיח את שלומם של עובדי בתי המשפט ושל באיו.

לאור האמור, קשה לקבל את הטענה כי סמכויות משמר בתי המשפט מוגבלות לפנים בניין בית המשפט, וכי קציני המשמר הם נעדרי כל סמכות מחוץ לבניין.

ניסיון החיים מלמד כי אירועי הפרת סדר שונים עלולים לפרוץ בבית המשפט. אירועים שכאלה, יכול שיהיו קשורים במי שהוזמן לבית המשפט, או במי שבחר להגיע למקום, למטרה כשרה או אחרת. לעתים מופרע הסדר בין כתלי בית המשפט, אך לעתים פורצת התרחשות המפרה את הסדר גם מעברה החיצוני של דלת הבניין. בשני סוגי המקרים, משמר בתי המשפט הוא הגוף הממלכתי המצוי בקרבת מקום ומחזיק בסמכויות שוטר הנדרשות לשם השבת הסדר על כנו, מהר ככל האפשר. לאור זאת, צמצום סמכות המשמר באופן נוקשה ומוחלט, אל בין כתלי הבניין בלבד, יהא בו כדי להכשיל את תכלית קיומו של המשמר ולחבל ביעילות האפקטיבית של עבודתו, כגוף אבטחה ממלכתי של מערכת המשפט. כתוצאה מכך יצא הציבור כולו נפסד.

מצד שני, לא יהא זה סביר לקבוע כי סמכויות המשמר מתפרשות אף למרחק רב מחוץ לדלת בניין בית המשפט, שהרי המשמר לא נועד לפעול במקום משטרת ישראל, או להשיג את גבול סמכותה כממונה על אכיפת החוק במדינה. יש לשים לב לכך שגם על פי ההסמכה, מותרת פעולת המשמר "עד לבואו של שוטר למקום" (ראו סעיף 2 להסמכה), ומכאן יש ללמוד כי סמכויות המשמר הן משניות לסמכותה הכוללת והרחבה של המשטרה, ונועדו רק לספק מענה מידי דחוף, לשם שמירת הסדר והביטחון כלפי באי בית המשפט, עד להגעת המשטרה.

לדעתי, על מנת לאזן בין הצורך בשמירת האפקטיביות של משמר בתי המשפט, לבין הצורך שלא לחרוג מגבולות ההסמכה, ובהתחשב ברגישות היתרה הנודעת לבתי המשפט כמקומות שיש לשמור בהם על הסדר והביטחון, יש לקבוע כי סמכותו של משמר בתי המשפט חלה כלפי הנוכחים בשטח שבתוך בניין בית המשפט, אך גם מחוץ לו, ככל שהמדובר בהתרחשות שאירעה בקרבתו, ואשר מטבע הדברים קציני המשמר יוכלו לטפל בה ביתר יעילות ומהירות, מעצם נוכחותם במקום, והכל על מנת להבטיח את התנהלותו התקינה של בית המשפט ואת שלום הבאים בשעריו.

בע"פ (ת"א) 70266/00 בלישה נ' מד"י נקבע:

סמכויות המעצר, החיפוש והעיכוב שהוענקו למאבטחי בית-המשפט לא נועדו להילחם בפשיעה - תפקידה הקלאסי של המשטרה - אלא לאפשר להם לקיים את הייעוד והתפקיד של משמר בתי-המשפט: שמירת הביטחון והסדר הציבורי במתחם בית-המשפט. זו תכלית הקמתו של משמר בתי-המשפט. (ההדגשה שלי ר.ג.)

סעיף 17(ב) לחוק הפרשנות קובע כדלקמן: "הסמכה לעשות דבר או לכפות עשייתו - משמעה גם מתן סמכויות עזר הדרושות לכך במידה המתקבלת על הדעת". פירושו של דבר סמכות להרחיק אדם הפוגע בסדר הציבורי, וממילא, סמכות להשתמש במידת כוח סבירה כסמכות עזר הדרושה לכך במידה מתקבלת על הדעת.

הנה כי כן, בית המשפט המחוזי ראה לנכון לקבוע כי תפקידו של משמר בתי המשפט משתרע על כל "מתחם" בית המשפט, ולא על בין כתליו בלבד.

לדעתי, אין זה נדרש להכריע באופן מדויק, עד לאיזה מרחק בדיוק, מחוץ לבניין בית המשפט משתרע "מתחם" בית המשפט", ואינני בטוחה כלל כי יש מקום לקבוע מסמרות בעניין זה. נראה כי נכון יותר יהיה להכריע בשאלה זו, בכל מקרה לגופו, על פי נסיבותיו, ותנאי השטח המסוימים. על כל פנים, בענייננו, עיכובו של הנאשם וחילופי הדברים בינו לבין קציני המשמר, אירעו, על פי העדויות, במרחק של מטר אחד מדלת הכניסה לבניין, ברחבת הכניסה. לאור זאת, דעתי היא כי לא ניתן לקבוע בשלב זה בשום אופן שהעיכוב היה בלתי חוקי, בשל ביצועו מחוץ לבניין בית המשפט, באופן המשמיט את הבסיס מתחת לאישום.

ד. השלכות מחיקת העבירה של העלבת עובד ציבור מכתב האישום-

לא שוכנעתי כי בכך שמחקה התביעה מכתב האישום את העבירה של העלבת עובד ציבור, נשמט הבסיס לחוקיות העיכוב, זאת מכמה טעמים:

ראשית, מעדויות התביעה עולה שעיכוב הנאשם לא בוצע אך ורק בשל העלבת קצין המשמר, נדב, אלא בשל מכלול התנהגותו ואמירותיו, זאת למרות עדות נדב עצמו. בכל מקרה, הראיות שהובאו מבססות עילה לגיטימית אפשרית לעיכוב שבוצע, גם בגין יתר העבירות שבכתב האישום, ודי בכך בשלב זה.

שנית, העובדה שהתביעה בחרה למחוק את העבירה מכתב האישום, עדיין אין בה כדי ללמד בהכרח, כי לא

התגבשה העבירה. יכול למשל, שהתביעה פעלה מתוך שיקולים הקשורים במידת קיומו של עניין לציבור, ולא דווקא בשל העדר אשמה לדעתה.

שלישית, אפילו נניח כי מחיקת העבירה מעידה שלדעת התביעה לא נתגבשה העבירה, הרי את חוקיות העיכוב יש לבחון מנקודת מבטו של קצין המשמר בעת האירוע, ולא מנקודת המבט של התביעה לאחר מעשה. הכוונה היא לכך שבעוד שעל מנת להגיש כתב אישום בגין העלבת עובד ציבור נזקקה התביעה לסיכוי סביר להרשעה בגין עבירה זו, הרי לשם גיבושו של בסיס חוקי לעיכוב הנאשם בעת האירוע, די היה בקיומו של יסוד סביר לחשד כי ביצע עבירה (סעיף 67 לחוק המעצרים, וכן ראו קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק ראשון א', 2008, עמ' 48).

על הדרישה הראייתית השונה, בכל אחד מן השלבים הללו, עמד בית המשפט העליון בבש"פ 5610/06 פדרמן נ' מד"י (25.7.06):

בענייננו העוררת לא אמרה: "גנן גידל דגן בגן" וגם לא "שרה שרה שיר שמח". העוררת אמרה דברים קשים ביותר מהם עולה באופן סביר החשד כי אכן ביצעה את העבירות בהן היא חשודה. בכך אין כמובן כדי להכריע בשאלה לגופה: האם אמירתם של דברים אלו מהווה עבירה. שאלה זו תוכרע כאמור בידי בית המשפט שידון באישום, ככל שאכן יוגש בכלל כתב אישום. ואולם, החשד הקיים לדברי הרשות החוקרת חשד סביר הוא ובנסיבות אלה יש לאפשר לה לקיים חקירה וככל שהדבר נראה לה דרוש גם לחקור את העוררת עצמה. לכן, בהתקיים חשד סביר כאמור ועם סירובה של העוררת להגיע לתחנת המשטרה כדי להיחקר בגין עבירה לכאורה זו, מתקיימת גם עילת המעצר לפיה יהיה באי-המעצר כדי להביא להתחמקות מחקירה.

הנה כי כן, אפילו לא נתגבשה העבירה, אין בכך כדי ללמד בהכרח על אי חוקיות העיכוב שבוצע בגינה בשעתו.

לאור כל האמור, דעתי היא שלא ניתן לקבוע בשלב זה כי העיכוב היה בלתי חוקי.

הטענה לקיומה של הגנה עצמית, במסגרת הזכות להתנגד לעיכוב-

ככלל, אין זה מקומה של הטענה להגנה עצמית להישמע יחד עם הטענה שאין להשיב לאשמה. הניסיון מלמד כי רק במקרים נדירים ביותר יוכח קיומה של הגנה עצמית, מתוך ראיות התביעה עצמן. ברוב המקרים, לשם הוכחת הגנה עצמית, נדרשת שמיעת ראיות מטעם ההגנה, והעיקרית שבהן היא גרסת הנאשם עצמו. המקרה שבפניי אינו חורג מכלל זה.

מעבר לכך, בענייננו, לצד הדרישה הניצבת בפני הנאשם להוכיח כי התנהגותו בעת האירוע עמדה בתנאים הנדרשים לשם גיבושה של הגנה עצמית, יהא עליו להתגבר גם על הקושי הנעוץ בכך שטענתו מתבססת על ההנחה השגויה לפיה לא היו קציני המשמר בעלי סמכות לעכבו. במצב זה, שמיעת גרסתו נחוצה עוד יותר, על מנת לבחון סבירות

התנהגותו (ראו דיון בסוגיה זו בע"פ 6571/02 גוטמן נ' מד"י (2.4.03)).

במאמר מוסגר אציין כי טענות דומות לאלה שהועלו על ידי הנאשם, נדחו במקרים דומים, בהם התנגד הנאשם לעיכוב בידי משמר בתי המשפט (ראו למשל: ע"פ (ב"ש) 6580-09 פרפרה נ' מד"י (6.1.10)).

סיכום

מכל הטעמים שמניתי, אני קובעת כי התביעה הרימה את הנטל המונח על כתפיה באופן שדי בו כדי להדוף את טענות הנאשם.

אשר על כן, אני מחייבת את הנאשם להשיב לאשמה.

בדיון הקרוב ייקבע מועד לשמיעת פרשת ההגנה.

המזכירות תמציא את ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"א אדר תשע"ד, 21 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.